

# Становище

*към*

Проект на Втори план за действие на  
Република България за участие в  
Инициативата "Партньорство за открито  
управление"

Боян Юруков  
19 юни 2014

yurukov@gmail.com  
<http://yurukov.net/blog>  
<http://opendata.yurukov.net>

## Общи впечатления

От този план единствено цел 6 има тясна връзка с концепцията на Open Government Partnership. Останалите ангажменти засягат предимно съществуващи процедури и взаимоотношения, но без заявки за конкретни подобрения, които да имат реален ефект върху съществуващите проблеми.

На няколко места се говори за подобряване на доверието и като мерки са заложили промени в нормативни актове. Това само по себе си не означава нищо. Самата цел на този план е повишаване на доверието и гражданския контрол над държавната администрация. Това доверие ще се подобри единствено и само ако ангажиментите в плана бъдат изпълнени коректно и обществото види реални резултати. Подябраване на доверието не е и не може да бъде ангажмент в този план, тъй като се превръща в нищо повече от политическо говорене.

Това, което най-вече липсва в този план е конкретни ангажменти за поемане на отговорност от звена в администрацията за изпълнение както на тези ангажменти, така и за съблюдаване на качеството на публикуваната публична информация. И днес виждаме много протоколи и решения в сайтовете на институциите. Повечето са задължени със закон да ги публикуват. Никой обаче до сега не е поел отговорност за липсващи протоколи или друга документация. Няма отговорни лица, които да наблюдават, приемат сигнали и санкционират, когато публична информация остане скрита за обществото или се публикува в неизползваем формат.

# Съществуващи ангажименти

## *1. Тясно партньорство между администрацията и гражданското общество*

Описанието на ангажимента е прекалено общо. Не се задават никакви конкретни стъпки към изпълнението му. Поставените цели са предимно общи приказки. Липсва яснота кой ще следи и отговаря за публикуването на въпросните протоколи, взети решения и прочие документи. Без носене на административна и персонална отговорност за отлагане или непубликуване на документи в администрацията се обезсислят всякакви заявки за прозрачност в работата ѝ.

Увеличаването на срокът за публични консултации е добра идея, но това само по себе си няма да помогне, ако самите консултации са безсмислени. Липсват данни за ефективността на портала Strategy.bg. Има нужда от мерки и цели за увеличаване на доверието у неправителствените организации и гражданското общество в процеса на консултации.

## *2. По-добра бюджетна прозрачност*

Само част от данните, които се публикуват на сайта на МФ, са в отворен формат. Много от таблиците са в PDF документи. Повечето от останалите са в Excel таблици.

Данните за ежедневните плащания на бюджетните институции са пръснати из всички сайтове на държавната администрация и се публикуват в най-различни формати. Повечето не могат да се прочетат автоматично и използват. Някои са неразбираеми дори за човек. Има нужда от отваряне на тази цел наново и установяване на единен формат и място на публикуване на тези данни.

### *3. По-добро управление на природните ресурси*

Приемането на закони и наредби само по себе си не подобрява в никаква степен общественото доверие. Липсва всякаква прозрачност как, при какви условия и на кой са отдадени подземните богатства, както и всякакви други концесии. Съществуват регистри, които обаче са трудно за работа и непълни.

Има нужда да се документира добре процесът на взимане на тези решения, обвързаните агенции, обявите за отдаване на концесии, отчетите на вече отдадените такива, оценките за ефектът върху околната среда и прочие документи, които сега остават скрити за обществото.

### *4. По-добра оценка на въздействието на нормативните актове – въвеждане на МСП тест*

Без становище.

### *5. Гражданско участие, откритост и прозрачност при разработването на проект на нов Закон за държавните такси*

Без становище.

## *6. Използване на отворените данни*

Този ангажимент е най-важния в този план. Това, което липсва в цел 1. е, че трябва да се въведе изискване за администрацията, дори когато съществуващите компютърни системи не позволяват пряко извеждане на данните в отворен формат, те да извеждат справки чрез съществуващите методи и да ги предоставят във възможно структуриран вид.

Цел 1 трябва да се допълни с изрично изискване форматът на данните да бъде отворен в смисъла заложен от W3C.

Цел 1 трябва да се допълни с точка за изготвяне на ясни указания за защита на лични данни при предоставяне на справки. Това трябва да става чрез изтриване на колони съдържащи лични данни или групиране на информацията по време или място, като така се запазва анонимността на отделните записи, но се запазва полезните данни.

Цел 2 трябва да се допълни с технически указания и изисквания при изготвяне на обществени поръчки и спецификации за нови информационни системи или модернизиране на съществуващи такива. Тези указания трябва да изискват съществуването на външни интерфейси в отворен формат, а системите за справки да поддържат извеждане на данни в отворен формат. Това ще позволи лесно предоставяне на публична информация в съответствие със закона и ще реши в дългосрочен план сериозният проблем с интегрирането на информационните системи в администрацията.

Цел 3 трябва да се допълни с условие, че ще се създаде продължителен процес на публична консултации, в които гражданското общество ще предлага масиви от данни, които да бъдат отворени.

# Допълнителни ангажименти

## *Специализиран орган*

За да се гарантира приемственост и качество на публичната информация, има нужда от специализиран орган отговарящ за повторното използване на информация в обществения сектор. Този орган ще има няколко задачи:

- Ще провежда публични консултации за това кои данни да бъдат отворени, как да се подобрят процедурите и форматите на отваряне на публична информация.
- Ще предоставя техническа помощ на държавните институции в предоставянето на публична информация в отворен формат, при изготвянето на обществени поръчки за информационни системи и заличаването на лични данни от предоставените информационни ресурси
- Ще консултира публични институции в създаването на нови информационни системи, събирането на данни
- Ще стимулира гражданското общество в използването на обществените данни за подобряване на публичната и бизнес среда. Това може да става чрез семинари, състезания, конференции и конкретни проекти.
- Ще съблюдава регулярното публикуване на публична информация, нейното качество и добро документиране. Ще предоставя информация за отговорните лица и ще приема сигнали за липсваща, недостъпна или некоректна информация.

## *Единен портал за отворени данни*

Трябва да бъде създаден единен портал, който да съдържа описание и линкове към всички данни в отворен формат в публичните институции. Този портал ще съдържа документация и метаданни. Той ще бъде единна точка за достъп, когато гражданското общество търси публична информация за потворна употреба.

Порталът ще се поддържа от единния орган споменат в предишната цел. Може да съдържа секция за отворени данни в частния сектор – информация предоставена от частни компании и неправителствени организации в съответствие с изискванията за повторна употреба изготвени от този план. Порталът може да съдържа и секция за приложения изготвени от гражданското общество на база публични отворени данни. Така ще се стимулира потворната употреба и ще се покаже ползата от нея.

Порталът може да се базира на редица платформи. Водеща в момента е SKAN (<http://ckan.org/>), на която се базират повечето държавни портали за отворени данни.